

De radioloog en het geheim van de raadkamer

Gé Hoffland

Dit wordt niet, zoals de titel doet vermoeden, een verhaal van Suske & Wiske. De vraag is of de regelmatige kritiek op beslissingen van de tuchtrechter wordt veroorzaakt door de werkwijze van de tuchtrechter. Voor het antwoord op deze vraag is lid-beroepsgenoot Gé Hoffland te rade gegaan bij Erik van Unen, de voorzitter van 'mijn' tuchtcollege. Ook is de vraag aan Erik of in toekomstige uitspraken aan deze kritiek tegemoet kan worden gekomen. Maar eerst een feitelijke uiteenzetting van hoe de beslissingen tot stand komen.

Het beslissingsproces vindt met grote zorgvuldigheid plaats. In de raadkamer kunnen er grote meningsverschillen zijn, maar het college wordt het eigenlijk altijd eens. Ook de verwoording van de in de raadkamer gezamenlijk genomen beslissing en de uitspraak gebeurt zorgvuldig. Alle leden van het college én de secretaris beoordelen het concept, dat tot slot ook nog door een andere secretaris wordt meegelezen voordat het aan partijen wordt gezonden.

Toch slagen we er, gelet op de kritiek op beslissingen, niet altijd in om duidelijk te maken wat de zorgverlener heeft gedaan, welke andere mogelijkheden er waren en met name wat collega's van de uitspraak kunnen leren. Een verklaring hiervoor

eenkomstig toegepast: *het geheim van de raadkamer*. Dit betekent dat leden van een rechterlijk college zich niet mogen uitlaten over wat zij voorafgaand aan de beslissing hebben besproken. Reden hiervan is dat elk lid zich vrij moet voelen om te zeggen wat hij vindt en daarop in de loop van de discussie terug te komen, zonder dat hij daarop kan worden aangesproken.

Dat de rechter slechts spreekt door zijn beslissingen betekent dat hij er geen commentaar op of uitleg over geeft. Achtergrond hiervan is dat voor het publiek, en met name voor partijen, duidelijk moet zijn wát de beslissing is en de motivering daarvan, omdat alleen daartegen bijvoorbeeld hoger beroep kan worden ingesteld. Zou de rechter, separaat van de uitspraak, een uitleg geven, dan zou

gedaagde uitstekend heeft gepresteerd. Ook de tuchtrechter denkt en oordeelt binnen dit kader. Zo kun je in een beslissing lezen dat 'niet is gebleken dat de radioloog een diagnose heeft gemist' maar niet dat 'de radioloog op deze foto werkelijk alles heeft gezien wat er maar te zien was'.

Eigen aan de tuchtrechtspraak, geregeld in de Wet op de beroepen *individuele* gezondheidszorg (Wet BIG), is dat het slechts oordeelt over handelingen van de individuele zorgverlener. Slechts daarover kan worden geklaagd, een klacht over een team zoals de 'maatschap', 'het ziekenhuis' of 'de praktijk' is niet ontvankelijk.

Hoe kan het anders, beter?

In januari 2022 verscheen het rapport: *Toekomstbestendig Tuchtrecht*. In het rapport staan aanbevelingen voor verbetering. Zo luidt het advies om een samenvatting van een uitspraak gepaard te laten gaan met een begeleidende tekst die de uitspraak zo nodig in een breder perspectief plaatst. Feitelijk doen we dit op de site van de NVvR ook door de plaatsing van de samengevatte uitspraken met het eventuele commentaar van de commissie Kwaliteit. Denkbaar blijft echter dat een andere interpretatie wordt gegeven dan is bedoeld in de raadkamer. Hierdoor kan de lering van een uitspraak worden gemist. Wanneer de aanbeveling wordt overgenomen en het mogelijk wordt om als tuchtrechter zelf over de beslissing te schrijven is het bezwaar tegen *het geheim van de raadkamer* en tegen *het alleen spreken via beslissingen* mogelijk op te lossen. ▶

'De tuchtrechter oordeelt dat iets wanprestatie oplevert, niet dat de gedaagde uitstekend heeft gepresteerd'

zijn bijzonderheden die eigen zijn aan rechtspraak waaronder het raadkamergeheim, de beslissing zonder uitleg en de negatieve norm hierin. En bijzonder voor de tuchtrechtspraak is de individuele gerichtheid.

Geheim

Voor de rechter staat het in de wet en voor de tuchtrechter wordt het dienover-

men kunnen stellen dat die uitleg ook deel uitmaakt van de beslissing of de motivering.

Dat mag niet

Met de *negatieve norm* wordt bedoeld dat rechters achteraf beoordelen wat niet mocht. De strafrechter legt een straf op. De burgerlijke rechter oordeelt dat iets wanprestatie oplevert, niet dat de

Wat gebeurt er met het rapport?

Het rapport *'Toekomstbestendig Tuchtrecht: De lerende werking van het tuchtrecht en team- en netwerkverantwoordelijkheid in het tuchtrecht op grond van de wet BIG'* is op 29 april jongstleden met een aanbevelingsbrief van de minister naar de Tweede Kamer gestuurd om te bespreken in het kader van de evaluatie wet BIG.

Uitleg

Wanneer de mogelijkheid zou bestaan om de beslissingen van een toevoeging of uitleg te voorzien, kan dit de taak van de leden-beroepsgenoten worden. Het is enigszins vergelijkbaar met een zogenaamde *concurring opinion* in sommige rechtssystemen. Dat is schriftelijk advies van een of meer rechters van een college waarin zij op dezelfde beslissing uitkomen als het college heeft genomen, maar via een andere redenering. Dit is niet eenvoudig. Het zal moeten worden geleerd maar het bevordert wel de discussie in de beroepsgroep en hiermee het draagvlak en de lerende werking van het tuchtrecht.

Voorlopige uitspraak

Het rapport noemt nog een andere mogelijkheid. Voorgesteld wordt om het mogelijk te maken om een voorlopige of voorwaardelijke uitspraak te geven zonder oplegging van een maatregel. Wanneer de klacht gegrond is, wordt aan de verweerder bijvoorbeeld de mogelijkheid gegeven om een verbeterplan te maken. Wanneer goed benut, wordt de voorwaardelijke maatregel niet definitief. Onzeker blijft hoe het college hiermee om zou gaan. In de definitieve uitspraak zal dit verbeterplan echter wel worden opgenomen, wat zal helpen bij het begrip voor de beslissing.

De negatieve norm die de rechter hanteert bij zijn oordeel over de klacht heeft voor de klager en verweerder een andere betekenis. Voor de klager geeft hij duidelijkheid over de gegrondheid van zijn verwijt. Voor de verweerder voelt de beslissing dat hij heeft voldaan aan de negatieve norm in de uitspraak ('het was niet onvoldoende') vaak onbevredigend.

Begrip voor deze vastliggende norm van de beslissing is dan ook belangrijk. Wanneer de klacht ongegrond is omdat er is gehandeld volgens de norm van de beroepsgroep, moet dit goed genoeg zijn. Maar de tuchtrechter zou dit in de beslissingen meer nadruk kunnen geven: goed genoeg kan ook uitstekend betekenen.

Zorg in teamverband

Kenmerkend voor het tuchtrecht is de

individuele grondslag waarbij ieder slechts verantwoordelijk is voor het eigen handelen. Dit lijkt te wringen in een tijd waarin de zorg vaak in teamverband wordt aangeboden met niet alleen verschillende specialismen maar ook met verpleegkundigen en andere wel of niet BIG-geregistreerde zorgverleners. Het is met name voor de klager hierdoor niet altijd duidelijk wie wat heeft bijgedragen aan zijn zorg. Hiermee wordt nog eens extra duidelijk wat het belang van goede dossiervoering is. Ook dat is een aanbeveling in het rapport.

Voor de verantwoordelijkheid van de individuele zorgverlener voor de organisatie van de zorg ligt dit echter duidelijk anders. Een maatschap of ziekenhuis kan nu

eenmaal niet worden aangeklaagd. Het is niet waarschijnlijk dat dit zal veranderen. In het tuchtrecht is voor de individuele verantwoordelijkheid voor de organisatie/het management van de zorg maar beperkt ruimte. Toch komt die soms toch aan de orde. Het rapport geeft hiervoor als aanbeveling om op het vakgroepoverleg het tuchtrecht als vast agendapunt op te nemen, om ook hiervan te leren.

Conclusie

Beslissingen van het tuchtcollege worden zorgvuldig genomen en geschreven. Voorlopig moet hierbij rekening worden gehouden met beperkingen in het leereffect dat van beslissingen uit hoort te gaan, zoals het geheim van de raadkamer, het ontbreken van uitleg, de negatieve norm in de beschrijving en de individuele verantwoordelijkheid. Hierdoor lezen

'Het geheim van de raadkamer,
het ontbreken van uitleg,
de negatieve norm in de beschrijving
en de individuele verantwoordelijkheid zorgen
voor beperkingen in het leereffect'

de uitspraken niet altijd even duidelijk en ontbreekt soms het begrip hiervoor. Vooralsnog is de publicatie van de tuchtrechtelijke beslissingen en bespreking ervan zoals we dit in onze vereniging doen wat van ons wordt verwacht. Maar soms blijft het geheim van de raadkamer een raadsel. ■

Gé Hoffland

radioloog n.p. en lid-beroepsgeenoot van het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg te 's-Hertogenbosch

Met dank aan:

Erik van Unen: voorzitter van het regionaal tuchtcollege in 's-Hertogenbosch

Kort nieuws | Oproep: inzenden Frederik Philipsprijs 2023

Tijdens de CLUB Sandwich op 24, 25 en 26 mei 2023 wordt de Frederik Philipsprijs uitgereikt aan degene die in Nederland het beste onderzoek heeft afgerond op het gebied van Klinisch Radiologische Beeldvormende en Interventie Technieken. Kent u (of bent u) een promovendus die in 2022 een proefschrift heeft gepubliceerd? Kijk dan op www.philips.nl/healthcare/over-ons/awards voor meer informatie en stuur het proefschrift in voor vrijdag 20 februari 2023.